

«بهشتی در این حوالی» چهارمین دفتر از مجموعه «قله‌ها به آسمان نزدیک‌ترند» به قلم محمدعلی عباسی اقدم است که با هدف اشاعه و ترویج سبک زندگی و شیوه زیست علمای ربانی از سوی دفتر نشر فرهنگ اسلامی چاپ و منتشر می‌شود. کتاب بهشتی در این حوالی سرکی کوتاه به زوایای پیدا و پنهان زندگی پر ماچرای آیت‌ا... سید محمد حسینی بهشتی است که زندگی‌اش با کار دسته جمعی و تشکیلاتی گره خورده است.

«بهشتی در این حوالی»

معدن توجه هلاکو.

در جریان فتح بغداد که این تیمیه و دیگران آن قدر فحش به خواجه می‌دهند، موضوع این است زمانی که هلاکو شروع به کشتن علما کرد، ابن ابی‌الحدید در شرح نهج‌البلاغه می‌نویسد ما۴۰۰ عالم بودیم که مارادوره کردند و می‌خواستند بکشدند. به خواجه نامه نوشتیم و خواجه رفت نزد هلاکو و گفت بنابر علم ستاره‌شناسی همین الان باید برگردیم. به این ترتیب هلاکو و نیروهایش را از بغداد بیرون کشید و علما را از مرگ حتمی نجات داد. می‌خواهم بگویم با جرات به مسائل می‌پرداخت و می‌رفت به جنگ مسأله حقیقی. بحتم این است که حضرت آقا نظرش این است که دانشمندان ما باید با دل و جرات بروند سراغ عالم واقع و میزان کشف باید ملک از ربانی باشد.

رقابت جهانی

ایشان می‌فرمایند ما باید رقابتمان بین‌المللی و در جهان باشد. اگر مطلب علمی داریم باید آن را به اهل علم دنیا عرضه کنیم. میدان رقابت ما باید بزرگ باشد.

زنجیره دانش، تکنولوژی، صنعت و سرمایه

ایشان همیشه تحقیقات بنیادی و پایه‌ای را هم با شکل مادی و هم با شکل معنوی حمایت کرده‌اند. تنها کسی که در کشور راجع به علوم پایه صحبت می‌کند، ایشان است. می‌گوید این مثل حساب پس‌اندازتان است، بدون علوم پایه ما پیشرفت نداریم.

مردشی امین، دلسوز و باهوش

دانش در ایران یک چنین منتوری (م رشد) داشته است. ما قدر این سید را نمی‌دانیم، به خصوصی کسانی که به مسندی می‌رسند، باید بداندن رهبری مشاور امین، دلسوز و خیلی باهوش است. اصلاً دم عاقل می‌گوید برو پهلوش بنشین و از او مشورت بگیر. ما به محض این‌که رأی‌مان می‌آید و بر کرسی می‌نشینیم، اصلاً پادمان می‌رود. خودمان را در استفاده از این

مشاور امین محروم می‌کنیم. نقشی که آقای خامنه‌ای در توسعه علمی ایران بازی کرده و می‌کند، عین نقش «نپرو» در هندوستان است. در هندوستان نپرو پرچمدار پیشرفت علمی شد و علوم هسته‌ای را جدا کرد. گفت این سیستم دولتی دانشگاهی تکنوکرات به درد علم نمی‌خورد. یک ایرانی به اسم تانا (جمشیدجی نوشرانجی تانا، از پیشگامان صنعت مدرن هند، در یک خانواده پارسی در ایالت گجرات رده شد. او بنیانگذار گروه صنعتی تانا و ملقب به «پدر صنعت هند» است) که به او می‌گفتند بابا و دانشمند فیزیک بود، با نپرو فوق بود. آن دو دست به دست هم دادند و یک مجموعه پیشرفت علمی درست کردند که موازی با سیستم آکادمیک شان بود.

آفت بزرگ پیشرفت علمی

«وَأَمَّا بِفِتْنَةٍ يُكْـَـفِّحُهَا، (سوره مبارکه ضحی (آیه ۱۱) و اما نعمت پروردگارت را با رفتار و گفتار بازگو کن) می‌خواهم بگویم این نعمت، نعمتی خیلی بالا و مغفول در جمهوری اسلامی است. به خصوص در کامیونیتی علمی، مردم باید توجه داشته باشند چه کسی منتور این توفیقات عظیم علمی است. ما باید در سطوح مختلف این توضیحات را به طور دقیق و کامل به مردم بگوییم. مثلاً این درجه‌بندی‌ها چیست. مرد علمی سال ۱۱ اصلاً چنین چیزی در دنیا وجود ندارد، با رتبه‌های دانشگاهی که مثلاً تیمز می‌دهد هم خیلی بی‌ربط است. اگر الان شما به دانشگاه‌های بزرگ دنیا بروید، آنها می‌گویند رتبه اصلاً برای ما مهم نیست؛ کسی که تحقیق می‌کند باید یک نمودی داشته باشد. اینها آفت بزرگ پیشرفت علمی است و ملاک‌هایی نیست که آقا مدنظر دارند. ملاک پیشرفت هم اینها نیست.

نیروه‌های جهاد علمی

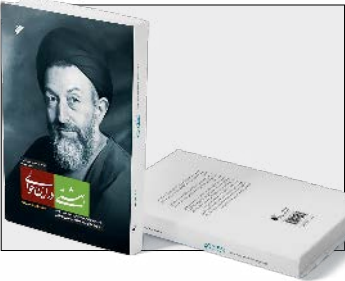
کار مهمی که در صداوسیما می‌توانیم انجام دهیم، این است که پرچمدار اصالت علمی باشیم، چون دانشگاه‌ها خیلی والرشان پایین آمده‌است. الان ما در دانشگاه‌ها لنگر نداریم. همه چرتکه می‌اندازند. می‌خواهم یک نکته مهمی را بگویم. امروز با هر استاد دانشگاهی که صحبت می‌کنید، می‌گوید با این حقوقی که می‌دهند کی می‌ماند، همه دارن می‌روند. اما نیروی جهادی ما که اینها نیستند. اتفاقاً نیروهای جوان بسیار مهم‌تری به این نتیجه رسیده‌اند که میدان جهادی پیدا شده و آن جهاد علمی است. این مجموعه اصلاً بحث پول برایش مطرح نیست. در این میدان جهاد، بی‌پولی، غریز و غیره و... شهادت است. ما یک چنین نسلی داریم، نسلی که باید به او میدان بدهیم. می‌خواهم بگویم در بحث

مرد خوش فکر و با درایتی که در عمر نسبتاً کوتاه خود بیش از ۳۵ تشکل فرهنگی، آموزشی، تحقیقاتی و سیاسی را طراحی، راه‌اندازی، هدایت و مدیریت کرد و باراه‌اندازی حزب جمهوری اسلامی و مدیریت آن، فصل نوینی در تاریخ سیاسی کشور رقم زد.

بهشتی در این حوالی، فرازاها و پاره‌هایی از سبک زندگی دکتر بهشتی است. روایت تلاش‌ها و مجاهدت‌های مردی است

که در عرصه دشوار و طاقت‌سوز تعلیم و تربیت کارنامه در خورتوجهی از خود به یادگار گذاشت. روایت رنج‌ها و سختی‌های فراوان ایشان در راه‌اندازی و مدیریت مدرسه «دین و دانش»، مدرسه علوی و مدرسه حقانی است.

این کتاب در سیزده فصل و ۳۲۸ صفحه از سوی دفتر نشر فرهنگ اسلامی چاپ و روانه بازار کتاب شده است.

عمومی‌مان درباره دانش، باید اینها تشویق شوند.

توسعه علمی ما قدری نامتوازن شده‌است، یعنی یک دست‌مان خیلی بزرگ و یک پای‌مان خیلی کوتاه است که به تدریج باید درست شود. نکته خیلی منفی نیست، ولی به هر صورت باید درست شود.

رسانه، پرچمدار اصالت علمی

همان‌طور که اشاره کردم امروز صداوسیما می‌تواند پرچمدار اصالت علمی باشد. متأسفانه ادبیات پاپیولار ساینس (علم برای عموم) ما ادبیات رشد یافته‌ای نیست. این بخش هم به بیان مستقیم احتیاج دارد و هم نیازمند تولیداتی با ساختار انیمیشن است. نه حتماً انیمیشن کارتونی، انیمیشن به معنای عام کلمه که از طریق آن بتوانیم پیام‌مان را برای مردم ملموس کنیم. الان تشکیلات کنکوری ما می‌گویند که توجه به علوم پایه کلافت سریعی پیدا کرده و مردم دنبال رشته‌هایی هستند که زودتر به پول می‌رسد. دکتر! در علوم پایه پایین آمده است، آن قدر که ما در پژوهشگاه به سختی نیرو می‌گیریم، تقریباً از غالب رشته‌ها نتوانستیم نیرو خوب بگیریم. چرا این‌طوری شده؟ این

باید بازسازی شود. بخشی از آن مربوط به شرایط اجتماعی و بخشی هم به جهت ناآگاهی است. در این خصوص داشتن بصیرت بحث خیلی مهمی است. باید حوزه پاپیولار ساینس را دامن‌بریزیم و روی آن سرمایه‌گذاری کنیم. همه به درد این کار نمی‌خورند. آدم‌هایی باید باشند از نسل جوان‌تر که امکانات مورد استفاده‌شان در فضای مجازی و دانشگاه‌ها را ترکیب کنند و انیمیشن‌های هدفمند ی بسازند که وقتی مخاطب نگاه می‌کند، احساس کند کاملاً آن را می‌فهمد. با توجه به این‌که نمی‌خواهیم خیلی روی بخش علمی موضوعات وارد شویم باید در عین حال کاملاً برای مردم مفهوم باشد. نکته دیگر این‌که باید از یک نقطه‌ای شروع کنیم، وقتی که موفق شویم، توفیقات بعدی برای‌مان ایجاد خواهد شد. یکی از شبکه‌ها را مسئول قرار دهید که با یک گروهی این هدف را دنبال کنند. اوایل ممکن است افت‌وخیز داشته باشد، ولی به زودی خواهید دید که کلی داستان‌های «Sciencefiction»، (علمی - تخیلی) داریم، به نوعی تعشقات عالمانه که خیلی جالب است.

چشاندن حلاوت علم به مردم

یکی از حوزه‌هایی که امروز در پاپیولار ساینس بسیار مهم است، بحث «علوم‌شناختی» است. علوم‌شناختی خیلی حواشی دارد، آن قسمتی که خیلی مهم است راجع به مغز است. در پژوهشگاه بنیادی بخش بزرگ علوم‌شناختی را داریم که ۲۵ سال پیش تأسیس شد. مثلاً روی حیوانات خیلی ریز مثل پشه یا ملایک ماهی کوچک که مغز بسیار کوچکی دارد، کار می‌کنیم. مغزهای کوچک اینها به اندازه سوپر کامپیوتره توان دارد. وقتی یک مولکول از نقطه A به نقطه B می‌رود، اطلاعات بسیار زیادی را جابه‌جا می‌کند. لامرورت کجا اینها را ذخیره کرده؟ در حالی که ما می‌خواهیم اطلاعات را از نقطه A به B بفرستیم، کلی باید مدلا داشته باشیم.

پس نکته اول این‌که مردم مرز علم را بشناسند، این سبب می‌شود که بچه‌های‌شان را تشویق کنند به جای این‌که فقط دنبال پول باشند به عالمان کشور روی آورند.

کسی که علم می‌خواهد، باید مرز شیرینی علم را به طور عمیق به او بچسانیم. مثلاً از اوایل قرن ۲۰، باه‌های نظریه علوم رایانه شروع شد و این زمانی بود که ریاضیات، فیناغورثی شد که تحول عمده‌ای است. پس ما باید برای مردم شرح دهیم که چرا فیناغورث در معلوماتش گفته همه چیز از عدد درست شده است. مقصودش این بوده که فهم ما از علوم و از همه عالم، فهم دیجیتالیز است. تقریباً ۲۰۰۰ سال طول کشید تا دانشمندانی مثل کلینی و گودل این فرض فیناغورثی را اثبات کنند که واقعاً دنیا و زبان ما با دیجیتالیز شدن کامل است و از آنجا علوم کامپیوتر پیدا شد و بحث محاسبه‌که رشد پیدا کرد. فیناغورث از فلاسفه الهی بود. ملاصدرا در رساله «حدوث و قدم» می‌گوید او بدون شک از شاگردان ادريس نبی بوده. استدلال ملاصدرا این است که می‌گوید تعلیم او شبیه تعلیم ادريس نبی است. مثل قبل از طلوع آفتاب و قبل از غروب، عبادت خدای یگانه را می‌کرد و از همه مهم‌تر برای تأسیس حکومت قیام داشت. فیناغورث حزبی درست کرده بود با عنوان حزب برداران که هدفش اقامه راه حق بود. می‌خواهم بگویم برای این‌که ما تئوری الگوریتم جدید را بگوییم از فیناغورث شروع می‌کنیم، همچنین خوارزمی نابغه نادره زمان بود و مفهوم الگوریتم را اختراع کرد. آن هم در حل معادلات درجه ۲. کانسپت، الگوریتم را ایجاد کرد. ۲۰۰۰ سال بعد از فیناغورث و بیش از ۱۰۰۰ سال بعد از خوارزمی طول کشید که الگوریتم خودش بشود موضوع ریاضی. آن

وقت ما می‌توانیم وارد بحث علوم رایانه بشویم و بچه‌های ما بدانند در ایران وقتی صحبت علم می‌شود، مثل این نیست که مثلاً از کشوری مثل اوگاندا یا امثال آن صحبت می‌شود. اینجا وقتی صحبت علم می‌شود، خیلی مطالب جالب داریم. مقصودم این است که پاپیولار ساینس ما باید این نکات را داشته باشد.

مثلاً وقتی از ذره‌هیگز نزد رهبر انقلاب، صحبت می‌کردیم، آقا تقریباً نیم ساعت راجع به ذره هیگز سؤال می‌کردند. ذره هیگز به معنای تفکر جدیدی از جرم است. در این باره مثال خیلی ساده‌ای می‌زنم. وقتی در یک جای شلوغ راه می‌رویم، مرتب به این و آن تنه می‌زنیم، سرعت به موانع رفتن ما بستگی دارد. ذره هیگز در واقع می‌گوید جرم، تنه زدن ما به سایر ذرات بنیادی است. وگرنه جرم خودش ماهیتا هیچ چیزی نیست. می‌خواهم بگویم که ما می‌توانیم با مثال‌های خیلی جالب ذره هیگز را برای مردم توضیح دهیم.

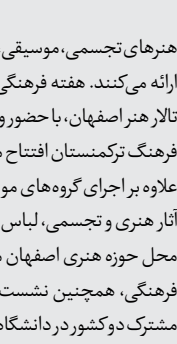
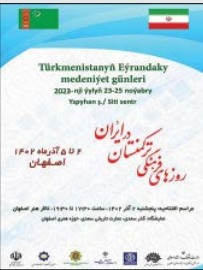
رویداد

هفته فرهنگی

ترکمنستان در ایران

هفته فرهنگی ترکمنستان در ایران به میزبانی شهر اصفهان آذرماه امسال برپا می‌شود. این رویداد با حضور ۴۰ نفر از هنرمندان و وزیر فرهنگ این کشور از دوم تا پنجم آذر میزبان علاقه‌مندان خواهد بود.

در این رویداد هنرمندان ترکمن در حوزه هنرهای تجسمی، موسیقی، صنایع دستی، فیلم و سینما آثار خود را به مخاطبان ارائه می‌کنند. هفته فرهنگی ترکمنستان دوم آذر ماه، ساعت ۱۷ و ۳۰ دقیقه در تالار هنر اصفهان، با حضور وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، استاندار اصفهان و وزیر فرهنگ ترکمنستان افتتاح می‌شود. در طول برگزاری هفته فرهنگی ترکمنستان علاوه بر اجرای گروه‌های موسیقی سنتی ترکمنستان، نمایشگاه صنایع دستی، آثار هنری و تجسمی، لباس سنتی، هفته فیلم ترکمنستان، نمایشگاه عکس در محل حوزه هنری اصفهان مجموعه تاریخی سعدی برقرار است. در این رویداد فرهنگی، همچنین نشست ادبی مخدومقلی فراغی به عنوان یکی از مشاهیر مشترک دو کشور در دانشگاه اصفهان برگزار می‌شود.

صحنه

۳ نمایش در مرکز تئاتر کانون

روزانه سه نمایش در مرکز تولید تئاتر و تئاتر عروسکی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در راستای طرح سینما دانش‌آموز، روی صحنه می‌رود.

براساس این برنامه، به‌طور همزمان سه نمایش «همه بگید سبب» به نویسندگی و کارگردانی شراره طیار، «هدیه کوچولو و یک فصل و دو روز» به نویسندگی نوشین سیفی و رامین کهن و کارگردانی رامین کهن و نمایش «دختر کوچولو» در راستای طرح حمایت از نمایش‌گران کانون در پلاتو آینه و نمایش‌های «همه بگید سبب» و «هدیه کوچولو و یک فصل و دو روز» در سالن‌های بوستان و گلستان این مرکز اجرا می‌شود. علاقه‌مندان به دیدن این نمایش‌ها می‌توانند برای تهیه بلیت به سایت‌تیوال مراجعه‌کنند و برای هماهنگی با شماره ۰۲۱۸۸۹۶۶۱۱۹ تماس بگیرند. خاطرنشان می‌شود سینما دانش‌آموز با هدف ایجاد محلی مناسب برای برگزاری جشنواره‌های سینمایی و فرهنگی حوزه کودک و نوجوان از جمله جشنواره فیلم‌رشد، جشنواره فیلم کودک و جشنواره پویانمایی شکل گرفته و می‌تواند پاتوقی برای حضور معلمان فیلم‌ساز باشد.

اقتدار یک ملت برای پیروزی

امیه جمعه، کاریکاتوربست مطرح فلسطین و همسر یکی از شهدای راه آزادی سرزمین فلسطین است. او تاکنون جوایز متعددی همچون جایزه آفرینش‌های هنری زنان از وزارت فرهنگ دولت فلسطین و جایزه بهترین کاریکاتوربست عرب را دریافت کرده است. این کاریکاتوربست که ماه پیش نمایشگاهی در موزه هنرهای معاصر فلسطین برگزار کرد، این کاریکاتور را در پی پیروزی رزمندگان فلسطینی در مقابل نظامیان رژیم صهیونیستی و موفقیت اخترازمیزی که برای ملت‌های مسلمان و آزادپخواه و عدالت‌طلب جهان در عملیات طوفان الاقصی آفریدند، کشیده است.

فرهنگ

CULTURE

سه شنبه ۳۰ آبان ۱۴۰۲ شماره ۶۶۳۸

معرفی کتاب

سروش منتشر کرد

نظریه‌های احیا و بازسازی تمدن اسلامی

چاپ نخست کتاب «نظریه‌های احیا و بازسازی تمدن اسلامی» تألیف سیدامیرحسن دهقانی از سوی انتشارات سروش منتشر و روانه بازار نشر شد. تمدن اسلامی به دلیل اهمیت، بزرگی و تأثیری که در شکل‌گیری تمدن جدید غرب داشته در دو قرن معاصر در کانون توجه تمدن‌شناسان جهان بوده و آثار گوناگون و متعددی درباره آن نوشته شده است. هرچند متفکران مسلمان در این مسیر نقشی قابل توجه داشته‌اند، با این حال باید گفت بخش عمده‌ای از دانش تمدنی که درباره تمدن اسلامی به ما رسیده، برخاسته از مطالعات شرق‌شناسان غربی بوده و آمیخته با ذهنیات اندیشمندان غربی درباره اسلام و جوامع اسلامی است. از سوی دیگر بسیاری از نظریات تمدن متفکران مسلمان در این دوره در مواجهه با تمدن غربی و در نسبت با آن بدید آمده و در واقع نظریه‌هایی برای چگونگی مواجهه با تمدن جدید غرب هستند.

در کنار این دست نظریه‌ها که بخش عمده‌ای از مباحث تمدنی متفکران مسلمان را تشکیل داده‌اند، طیف دیگری از نظریه‌های موسوم به نظریه‌های احیا و بازسازی تمدن اسلامی شکل گرفته که هرچند نیم‌نگاهی به تمدن جدید غرب داشته اما دارای شخصیت و هویتی مستقل است. به نظر می‌رسد حداقل بخشی از متفکران مسلمانی که دست‌اندرکار ارائه نظریه‌های احیا و بازسازی هستند به دنبال کنار زدن اتمسفر عالمگیر تمدن جدید غربی و درانداختن طرحی اسلامی برای هدف بازسازی بوده‌اند.

سیدامیرحسن دهقانی در این کتاب کوشیده‌است به‌شناسایی گونه‌های نظریه‌های احیا و بازسازی تمدن اسلامی‌که طی دو قرن معاصر توسط متفکران مسلمان ارائه شده‌است، بپردازد. نگارنده با استفاده از روش تحلیل تطبیقی تاریخی، شرایطی را فراهم کرده تا در آن نظریه‌های احیا و بازسازی، احصا و هریک به‌منایه یک کل

ترکیب‌بندی شده با دیگران مقایسه شود. نتیجه پژوهش حاضر این است که در قرن‌های ۱۹ و ۲۰، هشت نظریه احیا و بازسازی تمدن اسلامی توسط متفکران مسلمان مطرح شده‌است. ۱. بازسازی سیستم تعلیم و تربیت اسلامی. ۲. احیای خلافت اسلامی. ۳. احیای اندیشه اسلامی. ۴. احیای سیستم اسلامی. ۵. دعوت اسلامی. ۶. احیای جهاد اسلامی. ۷. بازسازی میراث اسلامی و ۸. احیای سنت اسلامی. نگارنده در این اثر کوشیده‌است از همکاری جمعی از نخبگان فکری که با زبان‌های گوناگون جوامع اسلامی چون عربی، فارسی، ترکی، اردو و انگلیسی آشنایی دارند، بهره‌برد. این همکاری موجب شده است طیف نسبتاً گسترده‌ای از آثار متفکران مسلمان در این پژوهش بررسی و بهره‌برداری شود. در کنار اینها بررسی دقیق نظریه‌های احیا و بازسازی تمدن اسلامی، نیازمند مطالعه آنها در بافت و زمینه‌ای از تمدن‌نگاری‌ها و نظریه‌های تمدنی است که در دو قرن گذشته شکل گرفته‌اند. این ضرورت موجب پرداختن به پرسش‌های فرعی و مقدماتی نسبتاً قابل توجهی است که نگارنده در فصول مقدماتی خود این پرسش‌ها را مدنظر قرار داده است. چاپ نخست این کتاب در ۵۲۲ صفحه وزیری، با قیمت ۲۴۵ هزار تومان توسط انتشارات سروش در اختیار علاقه‌مندان این حوزه قرار گرفته‌است. دوستداران این کتاب، برای تهیه این اثر می‌توانند از طریق پیام‌رسان‌های بله و اپنا انتشارات سروش به شماره ۰۹۹۲۱۶۰۵۱۱۹ یا با مراجعه به سایت سروش www.soroshpub.com اقدام کنند.

